

TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

för färdtjänst och riksfärdtjänst

2021-2024

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	3
1.1	Strategisk inriktning	3
2	FÄRDTJÄNST	3
2.1	Färdtjänstområde	4
2.2	Arbets- och utbildningsresor	4
2.4	Omfattning av trafik	4
2.5	Grunder för prissättning.....	6
3	FÄRDTJÄNST I ANNAN KOMMUN	7
4	RIKSFÄRDTJÄNST.....	7
4.1	Omfattning av trafik	7
4.2	Grunder för prissättning.....	9
5	UPPFÖLJNING AV TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM 2016-2019	9
5.1	Individuella behov.....	9
5.2	Färdtjänst för barn	9
5.3	Avgift.....	9
5.4	Arbets- och utbildningsresor	10
5.5	Återkallande av tillstånd	10
5.6	Förändring av färdtjänstområde.....	10
5.7	Regionens sjukreseavgift.....	10
5.8	Avgiftsfria resor för medföljande resenär i allmän kollektivtrafik.....	10
6	FOKUSOMRÅDEN KOMMUN	10
6.1	Gemensamt reglemente för riksfärdtjänst	11
6.2	Beställning av resa	11
6.3	Medföljande förflyttningshjälpmedel vid färdtjänstresor	11
7	FOKUSOMRÅDEN REGION	11
7.1	Kopplade resor.....	11
7.2	Samarbete inom Västtrafik.....	11
7.3	Teknisk utveckling	112

Bilaga 1 Egenavgifter vid riksfärdtjänstresor

1 INLEDNING

Enligt kollektivtrafiklagen (SFS 2010:1065) ska, i de kommuner som inte överlåtit ansvaret för färdtjänsten till den regionala kollektivtrafikmyndigheten, ett trafikförsörjningsprogram för färdtjänsten upprättas. Varje kommun ska där ange omfattningen av trafik enligt lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) om riksfärdtjänst samt grunderna för prissättningen för resor med sådan trafik. Kommunen ska anta programmet efter samråd med den regionala kollektivtrafikmyndigheten.

Västra Götalandsregionen (VGR) är regional kollektivtrafikmyndighet i Västra Götalandsregionen. Kommunerna har inte överlåtit ansvaret för färdtjänsten till VGR, utan är var och en ekonomiskt ansvariga för färdtjänst och riksfärdtjänst och för den myndighetsutövning som utförs.

Detta trafikförsörjningsprogram gäller för följande kommuner: Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Tibro, Tidaholm, Töreboda, Skara, Skövde och Vara. Benämningen ”kommunerna” används fortsättningsvis i programmet och avser då dessa kommuner.

Föregående trafikförsörjningsprogram för färdtjänst och riksfärdtjänst avsåg tiden 2016-2019. Detta program gäller för perioden 2021-2024 och kommer vid behov att revideras. I programmet lyfter vi bland annat fram de fokusområden som kommunerna arbetat och arbetar med.

1.1 Strategisk inriktning

Kommunernas ambition är att integrationen av särskild och allmän kollektivtrafik ska öka. I takt med att den allmänna kollektivtrafiken anpassas allt mer till olika personers fysiska och psykiska förutsättningar minskar behovet av färdtjänst och riksfärdtjänst med personbil och specialfordon. Det är dock kommunernas uppfattning att detta behov kommer att kvarstå för personer med vissa typer av funktionsnedsättning.

2 FÄRDTJÄNST

Samtliga kommuner har överlåtit till Västtrafik att upphandla transport- och beställningstjänster samt utföra samordningen av färdtjänsten med andra typer av anropsstyrda resor och sjukresor. Nuvarande transportörsavtal gäller till och med 2022-06-18. Nuvarande avtal med Samres AB för tjänsten Kund- och resetjänst gäller till och med 2023-03-04.

Kommunerna har ett gemensamt färdtjänstreglemente. Beslut enligt färdtjänstlagen fattas av den sökandes folkbokföringskommun. Varje tillstånd är individuellt utformat, utifrån de personliga förutsättningar som gäller i varje enskilt fall. Nedan följer en beskrivning av de olika typer av färdtjänstresor som regleras i det gemensamma färdtjänstreglementet.

2.1 Färdtjänstområde

För kommunerna **Essunga, Falköping, Gullspång, Grästorp, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Tibro, Tidaholm, Töreboda, Skara, Skövde och Vara** utgörs färdtjänstområdet av Västra Götalands län samt av kommunerna Askersund, Habo, Kristinehamn, Laxå, Mullsjö.

Inom de kommuner som utgör hemkommunens färdtjänstområde gäller obegränsat resande för de personer som beviljats tillstånd till färdtjänst. Det kan dock förekomma individuella begränsningar av hur färdtjänsten får nyttjas på sträckor som trafikeras av allmänna kommunikationer som anpassats för personer med funktionsnedsättning.

2.2 Arbets- och utbildningsresor

För den som är färdtjänstberättigad finns möjlighet till arbets- eller utbildningsresor efter individuell prövning. Arbetsresor kan beviljas mellan folkbokföringsadress och ordinarie arbetsplats. Utbildningsresor kan beviljas mellan folkbokföringsadress och adress för gymnasieskola, högskola, vuxenutbildning eller liknande utbildning. Tillståndet berättigar maximalt till två resor per dag.

2.4 Omfattning av trafik

I följande avsnitt redovisas omfattningen av färdtjänsten för kommunerna. I begreppet ingår färdtjänst enligt avsnitt 2.1-2.3 ovan. Statistiken är den samma som kommunerna redovisar årligen till Trafikanalys.

På grund av pandemin, Covid-19, under 2020 var resandet begränsat och den statistiken speglar inte hur ett normalår ser ut. Statistiken som redovisas i programmet avser därför 2019 års siffror.

Tillstånd; antal personer med tillstånd till färdtjänst 2019-12-31:

Kommun	Gruppen 80 år och äldre	Gruppen 65-79 år	Gruppen under 65 år
Essunga	109	69	47
Falköping	869	290	302
Grästorp	140	37	69
Gullspång	111	68	25
Götene	174	90	49
Hjo	104	61	31
Karlsborg	81	47	11
Lidköping	606	230	218
Mariestad	284	138	138
Tibro	124	43	44
Tidaholm	217	60	76

Töreboda	126	76	76
Skara	271	124	112
Skövde	753	292	273
Vara	322	182	149

Nyttjande; antal personer som rest med färdtjänst under 2019:

Kommun	Gruppen 80 år och äldre	Gruppen 65-79 år	Gruppen under 65 år
Essunga	56	38	39
Falköping	483	184	179
Grästorps	83	33	51
Gullspång	55	49	16
Götene	122	68	33
Hjo	56	45	15
Karlsborg	49	25	19
Lidköping	367	162	163
Mariestad	153	76	114
Tibro	64	26	23
Tidaholm	85	41	49
Töreboda	79	51	41
Skara	162	74	89
Skövde	433	194	202
Vara	227	114	107

Antal färdtjänstresor 2019 och antal färdtjänstresor per invånare 2019:

Kommun	Antal färdtjänstresor	Invånarantal (dec)	Resor/invånare
Essunga	2 827	5 654	0,5
Falköping	16 776	33 246	0,5046
Grästorps	2 467	5 693	0,433
Gullspång	2 965	5 280	0,56
Götene	3 612	13 207	0,27
Hjo	2 206	9 210	0,24
Karlsborg	1 595	6 940	0,23
Lidköping	13 894	40 089	0,347
Mariestad	8 250	24 537	0,34
Tibro	1 860	11 240	0,165

Tidaholm	2 057	12 846	0,16
Töreboda	3 096	9 293	0,33
Skara	5 439	18 837	0,29
Skövde	17 457	56 366	0,3097
Vara	14 070	16 024	0,87

2.5 Grunder för prissättning

Färdtjänstens egenavgift för vuxen bygger på ett baspris på 60 kr med start 1 februari 2021. Taxan räknas upp i januari varje år enligt Taxi-index för anropsstyrd trafik. Basmånaden för indexuppräkningsår är oktober, basår 2020.

Varje kommun räknas som en zon. Antalet zoner beräknas enligt principen om fågelväg.

En resa i en zon kostar enligt baspriset.

För resa i två eller flera zoner tillkommer ett zontillägg till baspriset.

För varje zon som resan går genom adderas zontillägget till föregående zons taxa.

Zontillägget beräknas enligt baspriset multiplicerat med 0,75 för resa i zon två och tre.

Zontillägget beräknas enligt baspriset multiplicerat med 1,5 för resa i zon fyra och uppåt. Högsta egenavgift betalas för åtta zoner även om färdtjänstresan går genom fler zoner.

Vid samåkning där en resa går genom flera zoner än vad fågelvägen visar, påverkas inte egenavgiften.

Färdtjänstens egenavgift för barn och skolungdom, 0-19 år, är 75 % av färdtjänstens egenavgift för vuxna.

Medresenären betalar enligt färdtjänstens egenavgifter och utifrån sin egen ålder, undantaget barn 0-6 år som åker kostnadsfritt.

Enkel resa inom	Vuxen	Ungdom
En zon	60	45
Två zoner	105	79
Tre zoner	150	113
Fyra zoner	240	180
Fem zoner	330	248
Sex zoner	420	315
Sju zoner	510	383
Åtta zoner eller flera	600	450

I tabellen ovan visas priset för egenavgiften år 2021.

För arbets- och utbildningsresor debiteras en egenavgift per kalendermånad eller betalning enligt färdtjänstens egenavgift för varje resa.

Egenavgift för en kalendermånad år 2021 är;
535 kr inom Falköping, Lidköping, Mariestad och Skövde tätort,
775 kr inom en kommun,
1250 kr inom två eller flera kommuner.

Taxan för arbets- och utbildningsresor räknas upp i januari varje år enligt Taxi-index för anropsstyrd trafik. Basmånaden för indexuppräknning är oktober, basår 2020.

3 FÄRDTJÄNST I ANNAN KOMMUN

Utöver den färdtjänst som beskrivits i avsnitten ovan, och som uppdragits av kommunerna till Västrafrik att utföra, finns också möjlighet för kommuninvånare att ansöka om att få resa en eller flera färdtjänstresor inom en kommun utanför färdtjänstområdet. (Kommunernas färdtjänstområde framgår i avsnitt 2.1.) För att få tillstånd till resa i annan kommun krävs en särskild prövning av den färdtjänstberättigades hemkommun.

För resa inom någon av landets kommuner som inte ingår i färdtjänstområdet och som ligger utanför Västra Götalands län, lämnas ersättning för 70 % av taxameterbeloppet. Resenären beställer en taxiresa hos valfritt taxibolag och inkommer i efterhand med kvitto till kommunens handläggare.

4 RIKSFÄRDTJÄNST

Anpassningen av kollektivtrafiken och det ökade utbudet av servicetjänster i samband med resor har bland annat som syfte att minska behovet av sårlosningar för personer med funktionsnedsättning. Riksfärdtjänst beviljas av folkbokföringskommunen till de personer som till följd av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Resor med riksfärdtjänst sker från en kommun till en annan inom Sverige (minst en kommun ska ligga utanför färdtjänstområdet).

Flertalet av kommunerna har avtal med Riksfärdtjänsten Sverige för utförandet av riksfärdtjänstresor.

4.1 Omfattning av trafik

I följande tabeller redovisas omfattningen av riksfärdtjänsten för kommunerna. Statistiken är den samma som kommunerna redovisar årligen till Trafikanalys. På grund av pandemin, Covid-19, under 2020 var resandet begränsat och den statistiken speglar inte hur ett normalår ser ut. Statistiken som redovisas i programmet avser därför 2019 års siffror

Nyttjande; antal personer som rest riksfärdtjänst under 2019:

Kommun	Gruppen 80 år och äldre	Gruppen 65-79 år	Gruppen under 65 år
Essunga	3	1	0
Falköping	25	11	14
Grästorp	8	3	4
Gullspång	3	2	0
Götene	0	0	1
Hjo	1	0	1
Karlsborg	1	1	0
Lidköping	4	3	1
Mariestad	3	2	9
Tibro	4	2	0
Tidaholm	3	1	3
Töreboda	1	3	0
Skara	1	0	1
Skövde	7	8	15
Vara	25	5	16

Antal riksfärdtjänstresor 2019 och antal resor per invånare 2019:

Kommun	Antal riksfärdtjänstresor	Invånarantal (dec)
Essunga	4	5 654
Falköping	160	33 246
Grästorp	45	5 693
Gullspång	19	5 280
Götene	1	13 207
Hjo	6	9 210
Karlsborg	4	6 940
Lidköping	18	40 089
Mariestad	51	24 537
Tibro	17	11 240
Tidaholm	24	12 846
Töreboda	10	9 293
Skara	4	18 837
Skövde	83	56 366
Vara	45	16 024

4.2 Grunder för prissättning

Den avgift som den enskilde ska betala för en riksfärdtjänstresa regleras i förordningen (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst. Enligt riksfärdtjänstlagens förarbeten ska denna avgift uppgå till ett belopp som motsvarar det normala priset för att åka med allmänna kommunikationer. Utgångspunkten för vad som är normala reskostnader var SJ:s taxesättning för resa med tåg i 2 klass år 1997. Grunderna för prissättningen på tågbiljetter har dock genomgått omfattande förändringar sedan förordningen skrevs, och är numer efterfrågestyrd istället för avståndsrelaterad. De av regeringen fastställda egenavgifterna för riksfärdtjänstresor motsvarar därmed inte de verkliga kostnaderna för motsvarande resor för personer utan funktionsnedsättning. (Egenavgiftstabell för riksfärdtjänst framgår av bilaga 1.)

5 UPPFÖLJNING AV TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM 2016-2019

I följande avsnitt presenteras de områden som kommunerna har arbetat med under perioden 2016-2019. Avsnitten 5.1-5.6 är beslutade av respektive kommuns fullmäktige. Avsnitt 5.7 har beslut tagits av Västra Götalandsregionen. Avsnitt 5.8 har beslut tagits av Västtrafik.

5.1 Individuella behov

Det finns fall där resenären till följd av funktionsnedsättning är i behov av exempelvis särskild placering i fordonet eller undantag av samplanerade resor. Detta kallas särskilda behov och dessa behöver personen ansöka om specifikt. Ett förtydligande har gjorts i det gemensamma färdtjänstreglementet om vilken service som ingår samt vilka hjälpmedel som resenären har rätt att ta med sig.

5.2 Färdtjänst för barn

Av färdtjänstlagen framgår att ”om sökanden är under 18 år ska prövningen (av tillstånd till färdtjänst) göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder”. Det är alltså upp till varje kommun att göra en tolkning av vid vilken ålder barn klarar att resa olika typer av resor och på vilket sätt. Färdtjänstreglementet gällande barn har omarbetats och blivit tydligare gällande bedömningskriterier

5.3 Avgift

Färdtjänstens egenavgift för barn har förändrats och förtydligats, även avgiften för medresenär har förtydligats. För arbets- och utbildningsresor har det tagits ett gemensamt beslut gällande fakturering och hantering angående dessa resor.

5.4 Arbets- och utbildningsresor

Förtydligande av regelverket för arbets- och utbildningsresor gällande antal tillåtna resor per dag samt förtydligande angående medresenär.

5.5 Återkallande av tillstånd

Punkten återkallande av tillstånd har tillkommit för att förtydliga vid vilka tillfällen ett färdtjänstillstånd kan återkallas.

5.6 Förändring av färdtjänstområde

Regionfärdtjänsten har tagits bort och ersatts av ett större färdtjänstområde som omfattas av hela Västra Götalands län och kommunerna Askersund, Habo, Kristinehamn, Laxå och Mullsjö

5.7 Regionens sjukreseavgift

Västra Götalandsregionen är ansvarig för sjukresor. I juni 2019 förändrades regelverket för sjukresor. Avgiftsmodellen är inte kopplad till om personen har färdtjänst eller inte.

5.8 Avgiftsfria resor för medföljande resenär i allmän kollektivtrafik

Genomfört under programperioden.

Västrafik erbjuder ett reshjälpkort som ger alla färdtjänstresenärer rätt till avgiftsfritt resande för en medföljande resenär vid resor på bussar och tåg i den allmänna kollektivtrafiken. Kortet är giltigt inom Västra Götalandsregionen.

6 FOKUSOMRÅDEN KOMMUN

I följande avsnitt presenteras de områden som kommunerna anser vara angelägna att fokusera på och utreda närmare under programperioden 2021-2024, i syfte att utveckla och förbättra färdtjänstverksamheten. I takt med att arbetet leder fram till konkreta förslag, kommer kommunernas gemensamma färdtjänstreglemente att behöva revideras. Förslag till sådana revideringar kommer att läggas fram av handläggargruppen för särskild kollektivtrafik i Skaraborgsområdet till det Delregionala Kollektivtrafikerådet Skaraborg (DKR) för vidare behandling. Detta råd har bland annat till uppgift att behandla frågor som avser det för kommunerna gemensamma färdtjänstreglementet. Beslut om förändringar av färdtjänstreglementet fattas dock av varje enskild kommun.

6.1 Gemensamt reglemente för riksfärdtjänst

Ett arbete har påbörjats med att ta fram ett gemensamt reglemente för riksfärdtjänst. Detta för att samverka om tolkning av begrepp och på så sätt få stöd i handläggningen.

6.2 Beställning av resa

Översyn gällande beställningsrutiner för färdtjänstresor.

6.3 Medföljande förflyttningshjälpmedel vid färdtjänstresor

För att erbjuda invånarna en så likartad färdtjänsthandläggning som möjligt bör kommunerna enas om ett gemensamt synsätt för medföljande förflyttningshjälpmedel vid färdtjänstresor.

7 FOKUSOMRÅDEN REGION

I följande avsnitt presenteras områden som kommunerna anser vara angelägna att se över för att uppnå förbättringar, men där Västra Götalandsregionen (VGR) är ansvarig myndighet. Kommunerna har för avsikt att under programperioden prioritera nedanstående områden i diskussionerna med VGR.

7.1 Kopplade resor

För att ge resenärerna bra förutsättningar att resa med en kombination av färdtjänst och allmänna kommunikationer behöver administrativa och tekniska problem lösas. Kommunerna, regionen och Västtrafik behöver finna en strategi för hur resor ska genomföras i regionen.

7.2 Samarbete inom Västtrafik

Västtrafik bör samarbeta mellan sina avdelningar gällande anropstyrd trafik samt allmän kollektivtrafik.

7. 3   Teknisk utveckling vid bokning av färdtjänstresa via webb och app.

Diskussion med Västtrafik om att vidareutveckla sin app och webbtjänst ”Boka resa” för att tillgodose resenärernas behov vid bokning.